

แมลงกะพรุนกล่อง (Box Jellyfish)

แมลงกะพรุนกล่อง (Box Jellyfish) มีรูปร่างคล้ายลูกบาศก์ แบ่งออกเป็น 2 พวกคือ พวกที่เป็นกลุ่มที่มีหลายตาสหลายเส้น (multiple tentacle) โดยจะมีหลายตาสออกมาจากส่วนล่างของถ้วย 4 กลุ่ม และอีกพวกหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีหลายตาสเส้นเดียว (single tentacle) จะมีหลายตาสออกมาจากส่วนล่างของถ้วยกลุ่มละ 1 เส้น แมลงกะพรุนกล่องบางชนิดมีพิษรุนแรงและยังเป็อันตรายต่อคนซึ่งสามารถทำให้เสียชีวิตได้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Morbakka sp.
ชื่อภาษาไทย : แมลงกะพรุนกล่อง
ชื่อท้องถิ่น : จอกแก้ว, บอบบอกร, บอบบอกล่อง
แหล่งที่พบ : บขอม, แหลมตะลุมพุก

**สมรสใหญ่ : ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง**

ลักษณะอาการเมื่อโดนพิษแมลงกะพรุนกล่อง

พิษของแมลงกะพรุนกล่องชนิดที่มีหลายตาสเส้นจะทำให้กล้ามเนื้ออ่อนแรง กล้ามเนื้อหน้าท้องและหลังเกร็ง เวียนหัว คลื่นไส้ ปวดหัว กระสับกระส่าย ผื่นพ่นน้ำออก ส่วนชนิดที่มีหลายตาสหลายเส้น มีพิษต่อหลายระบบในร่างกายทั้งเลือด กล้ามเนื้อ หัวใจ ประสาท ส่วนใหญ่จะได้รับพิษที่มีอาการปวดบริเวณแผลหรืออาจปวดไปทั่วร่างกายบางราย ส่วนบริเวณที่ถูกพิษมีลักษณะเป็นรอยแผลไหม้ บาดแผลนี้อาจขยายขนาดอย่างรวดเร็วและหากมีการรักษาไม่ดี แผลอาจเกิดการติดเชื้อจนอักเสบพองทำให้เนื้อเน่าเปื่อย ต้องรักษาหลายวันจึงจะหายและมีรอยแผลเป็นทิ้งไว้ได้ตั้งแต่หลังจากการรักษาแล้ว

แมลงกะพรุนที่มีพิษรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Chiropsoides buitendijki
ชื่อภาษาไทย : แมลงกะพรุนกล่อง
ชื่อท้องถิ่น : ลูกจอก, บอบบอจอก
แหล่งที่พบ : บขอม, แหลมตะลุมพุก, เกาะสมุย

**....แมลงกะพรุนและการ
แก้ปัญหาเบื้องต้น....**

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

เวลาโดนที่ผิวหนัง ห้ามใช้นิ้วดึงออกหรือใช้วัตถุใดๆ ขูดออกเด็ดขาด เพราะเป็นการเร่งให้เข็มพิษแทงเข้าไปในเนื้อ แล้วปล่อยพิษเข้าสู่กระแสเลือด วิธีการขูดซึ่งไม่ให้พิษซึมเข้าในร่างกายได้ ต้องใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำส้มสายชูหรือน้ำส้มสายชูเจือจางไปทั่วแผล ห้ามใช้ผ้าหรือเศษกระดาษเพราะจะทำให้เข็มเลือดขยายตัวกระจายพิษง่ายขึ้น ส่วนผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ปล่อยให้เสียชีวิต

การป้องกันและหลีกเลี่ยง

การป้องกันหรือการหลีกเลี่ยงไม่ให้โดนพิษของแมลงกะพรุนนั้น ควรหลีกเลี่ยงการลงน้ำจากฝั่งตกในบริเวณที่มีแมลงกะพรุนชุกชุม หากต้องการลงน้ำในบริเวณที่คาดว่าอาจจะมีแมลงกะพรุน ควรป้องกันด้วยการสวมเสื้อชูชีพที่มิดชิด เช่น ใส่เสื้อแขนยาว กางเกงยาวๆ เพื่อป้องกันแผลของแมลงกะพรุน เพื่อเตือนที่ชายหาดหากพบแมลงกะพรุนยกย่องเข้าไปจับเพื่อเพราะอาจจะโดนเข็มพิษโดยเฉพาบริเวณชายหาดที่อยู่ใต้ร่มของตัวแมลงกะพรุน

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง
158 บ้านโคกไร่ ตำบลพะวง อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา 90100
โทรศัพท์ : 0-7431-2557, 0-7432-6027
เวปไซต์ : <http://www.smcrcc.go.th>

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

หน้าที่

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเล

และชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง จึงจัดตั้งขบวนการผลิตขอบเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งมีภารกิจหลักคือ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ วิจัยและสำรวจ ชีววิทยา นิเวศวิทยาและความหลากหลายทางชีวภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ติดตามการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ ซึ่งรวมถึงและทรัพยากร ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อใช้ในการจัดการ สงวน อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เสนอแนะมาตรการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างถูกต้องและเหมาะสม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรและการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน

แมลงกะพรุน (Jellyfish)

แมลงกะพรุน (Jellyfish) เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (Invertebrate) ที่ลอยล่องอยู่ตามกระแสน้ำ จัดอยู่ในไฟลัมไนดาเรีย (Cnidaria) โดยทั่วไปมีรูปร่างคล้ายร่มหรือระฆังคว่ำ (medusa) ลำตัวโปร่งใส ประกอบด้วยเยื่อส่วนใสๆ มีเซลล์พิษ (stinging cells) หรือเข็มพิษ (nematocysts) อยู่ทั่วตัว โดยเฉพาะบริเวณพวงและรอบอุปก ซึ่งใช้ในการป้องกันตัวเองและล่าเหยื่อ จะพบอาศัยมากบริเวณที่น้ำขุ่นใต้อ่าวและชายฝั่งในฤดูมรสุมและช่วงเวลาที่น้ำขึ้นลงมากในฤดูร้อน

แมลงกะพรุนที่มีพิษที่ไม่รุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhopilema hidpidum*
 ชื่อภาษาไทย : แมลงกะพรุนหางง
 แหล่งที่พบ : ขงอม, ระนอง, จาตุรงคณา, จาตุรงคณา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lobonema smithii*
 ชื่อภาษาไทย : แมลงกะพรุนคอคอง
 แหล่งที่พบ : ขงอม, จาตุรงคณา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllorhiza punctata*
 ชื่อภาษาไทย : -
 แหล่งที่พบ : ระนอง

ลักษณะอาการ

เมื่อถูกหรือสัมผัสกับแมลงกะพรุนจะรู้สึกคันๆ แสบร้อนเล็กน้อยแล้ววิงเวียน

แมลงกะพรุนที่มีพิษปานกลาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Chrysaora* sp.
 ชื่อภาษาไทย : แมลงกะพรุนไฟ
 แหล่งที่พบ : ขงอม, จาตุรงคณา, จาตุรงคณา

ลักษณะอาการ

เมื่อถูกหรือสัมผัสกับแมลงกะพรุนพิษเหล่านี้จะรู้สึกเจ็บปวดแสบปวดร้อน บริเวณที่ถูกจะมีสีแดงๆ บวมๆ อาจจะบวมแดงได้ ประมาณ 20-30 นาที จะบวมพองขึ้นเป็นทางยาวตามผิวหนัง และแตกเป็นแผลพุพอง ในรายที่รุนแรงและผู้ป่วยมีอาการแพ้มากจะมีอาการปวดอย่างรุนแรง ขาดสติ ไข้และปวดเพื่อลดอาการ ทำให้อุณหภูมิร่างกายไม่เสถียร ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ โดยทั่วไปจะมีไข้ กว่าที่จะทุเลาก็ใช้เวลา 24 ถึง 48 ชั่วโมง